

Kammarkollegiet
Dnr 8979-2022
103 15 Stockholm

Remissvar på Kammarkollegiets föreskrifter om avgifter vid registrering av idéburna organisationer (Dnr 8979-2022)

Famna är riksorganisationen för idéburen välfärd. Vi har för närvarande drygt 100 medlemmar som utgörs av välrenommerade aktörer som erbjuder medborgare och medmänniskor sociala tjänster, kvalificerad vård och individuell omsorg utan vinstsyfte. Medlemmarna inkluderar både stora och små, gamla och nya. Alltifrån större organisationer som Bräcke diakoni, Ersta diakoni, Stadsmissionerna, Rädda Barnen och Röda Korset till mindre och nyare verksamheter som kvinnojourer med integrerade skyddade boenden och arbetsintegrerande sociala verksamheter.

För Famnas medlemmar innebär det en viktig möjlighet att kunna registrera sig som idéburen organisation. Famnas medlemmar påverkas därmed i högsta grad av den avgiftsnivå som Kammarkollegiet beslutar om.

En sammanfattning av Famnas ställningstaganden

Famna avstyrker Kammarkollegiets förslag till avgiftsnivå om 12 000 kr.

Syftet med registret är att synliggöra idéburna organisationer och främja tillväxt för den idéburna välfärdssektorn. Detta slås fast i såväl utredningen Idéburen välfärd (SOU 2019:56) som propositionen (prop. 2021/22:135) och förutsätter att registret blir så nära heltäckande som möjligt. Med en så hög avgiftsnivå som Kammarkollegiet föreslår ser vi en stor risk att många idéburna organisationer avstår från att registrera sig. Därmed riskerar avgiftsnivån att motverka syftet med registret.

Famnas bedömning är därför att det behövs en politisk lösning.

Annars kommer inte det av riksdagen och regering fastslagna syftet med registret och de nya bestämmelserna i LOU/LOV att kunna uppnås.

I 7 § i lagen (2022:900) om registrering av idéburna organisation slås fast att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifternas storlek.

En lösning är därför att regeringen återtar frågan från Kammarkollegiet och fastställer avgiftens storlek i ljuset av målet med registret för idéburna organisationer i välfärden.

Kammarkollegiets förslag

Kammarkollegiet föreslår en avgiftsnivå på 12 000 kr som ska betalas vid ansökan om registrering och därefter årligen. Det är en mycket högre avgift än väntat. I betänkandet Idéburen välfärd (SOU 2019:56, s 383-384) uppskattades att registrering och tillsyn uppgår till 850 kr per registrerad idéburen organisation. Kammarkollegiets avgiftsnivå är alltså 14 gånger högre än utredningens uppskattning.

Avgiftsnivån på 12 000 kr blir än mer påtaglig med tanke på att den fortsatt måste betalas i fem år efter en eventuell avregistrering. En idéburen organisation som vill gå med i registret får alltså räkna på en avgift på minst 60 000 kr. Det är en betydande kostnad, framför allt för de mindre idéburna organisationer som bedriver kvalitativ välfärd med små resurser. Därför är vi bekymrade över att avgiftsnivån riskerar att skrämja bort många mindre och medelstora organisationer som annars hade registrerat sig.

Om en registrerad idéburen verksamhet vinner en reserverad upphandling för att driva verksamhet enligt LSS eller SoL tillkommer också en tillståndsavgift till IVO på 30 000 kr. En eventuell ändringsansökan hos IVO kostar 21 000 kr. Detta i kombination med den höga avgiftsnivån till Kammarkollegiets register kan bli direkt avskräckande, framför allt för nyare och mindre idéburna verksamheter.

Det måste också beaktas att avgiftsnivån på 12 000 kr enbart gäller per organisationsnummer. Många av Famnas idéburna medlemsorganisationer, till exempel Röda Korset, Rädda Barnen och flera av de enskilda stadsmissionerna, består av flera juridiska personer mellan vilka värdeöverföringar regelmässigt sker eller kan behöva ske. När det gäller de stora rikstäckande organisationerna kan det röra sig om hundratals olika juridiska personer som utgör en och samma organisation. Det kan förstås invändas att inte alla dessa bedriver eller

har för avsikt att bedriva idéburen välfärd, men de utgör alltså en del av den idéburna sektorn och eftersom värdeöverföringar endast tillåts till andra idéburna organisationer (en restriktion som vi instämmer i som en del av definitionen) behöver de ändå vara registrerade för att komma i åtnjutande av det samarbete och eventuella fördelning av medel som samlats in på ett håll men används i en annan del av organisationen. En gemensam nivå för alla storlekar och typer av organisationer är därför inte praktiskt genomförbar.

Sammantaget ser alltså Famna risken att Kammarkollegiets föreslagna avgiftsnivå kommer avhålla många idéburna organisationer från att registrera sig. Därmed motverkas registrets syfte, som är att synliggöra idéburna organisationer och främja tillväxt för den idéburna välfärdssektorn.

Famnas förslag

Den mest uppenbara lösningen på problemet är att Kammarkollegiet sänker avgiftsnivån till registret. En lägre generell nivå skulle få fler idéburna organisationer att registrera sig, vilket i sin tur genererar mer intäkter för att finansiera registret. Det ligger i linje med det förslag som presenterades i betänkandet Idéburen välfärd (2019:56), där avgiften uppskattades till 850 kr per organisation.

Ett annan möjlighet är en avgiftstrappa med flera steg, där de minsta betalar avsevärt mindre än de största. Den lägsta avgiften bör då inte överstiga förslaget i utredningen (som många tagit del av och ställt in sig på). Var de högre nivåerna hamnar bör inledningsvis räknas ut med viss återhållsamhet i syfte att få igång registret.

Om det inte är möjligt att ändra avgiftsnivån föreslår vi att regeringen återtar frågan från Kammarkollegiet och fastställer avgiftens storlek i ljuset av syftet med registret. Annars tror vi att risken är stor att registret blir verkningslöst, vilket går emot idén bakom förslagen i utredningen Idéburen välfärd (SOU 2019:56) och mot den politiska ambitionen i propositionen (prop. 2021/22:135).

Famna föreslår också att registret förses med mer fyllig information om vilka verksamheter som varje organisation bedriver och i vilka kommuner, i syfte att göra det mer attraktivt för upphandlande myndigheter att utnyttja det. Ett register med fylligare information kan också bidra till att förbättra offentlig statistik om välfärden, så att de idéburna verksamheterna kan särskiljas från privata kommersiella och offentligt drivna verksamheter. I utredningen (SOU 2019:56) nämns statistikproduktion som ett möjligt användningsområde.

Alla Famnas medlemmar har förstås en huvudkontorsadress, men många av dem bedriver därutöver själva verksamheterna i flera andra kommuner och regioner. För att de nya bestämmelserna i LOU/LOV ska ge de tillväxteffekter som lagstiftaren hoppas på, måste det underlättas i varje beslut om LOV/LOU som fattas att utnyttja registret för att se vilka möjliga leverantörer som står till buds. Utöver de basala registeruppgifter som Kammarkollegiet behöver för tillsyn, föreslår vi därför frivilliga uppgifter om vilken typ av verksamhet (t ex äldreomsorg, hemtjänst, rehab, specialistsjukvård, skyddat boende, HVB-hem, LSS, arbetsintegrerande verksamheter osv) som den registrerade organisationen bedriver. Den informationen behöver Kammarkollegiet inte tillsyna, utan den bör kopplas till respektive organisationsnummer på den registrerade organisationens ansvar.

Slutligen vill vi påminna om syftet med registret: att synliggöra och därmed främja den idéburna sektorn i välfärden och underlätta för upphandlande myndigheter att välja idéburna aktörer.

Med nuvarande förslag till utformning och avgiftsnivåer tror vi inte närmar oss det syftet.

På Famnas vägnar

Ulrika Stuart Hamilton

Generalsekreterare